

PROBLEMATIKA SPECIALIZOVANÝCH WEBŮ PRO PACIENTY

PROBLEM OF SPECIALISED INFORMATICS WEBSITES FOR ILL

D. Brechlerová

Katedra biomedicínské informatiky FBMI ČVUT, Kladno

Abstrakt

S rychlým rozvojem Internetu a jeho běžným využíváním lidmi všech generací a všech sociálních tříd došlo logicky také k tomu, že nemocní nebo jejich příbuzní hledají pomoc právě na Internetu. Příspěvek se zabývá problémy spojenými zejména s kvalitou zdravotních informací na Internetu.

Klíčová slova: Internet, zdravotní informace

Abstract

With rapid development of internet and its common use by people of all generations and all social classes, internet is logically also being used by ill people or their relatives to find a help here. Problems connected with medical information on Internet are discussed.

Keywords: Internet, medical information

Pokud někdo onemocní, či mu onemocní rodinný příslušník, zejména dítě, jako první zdroj informací začne hledat tyto informace na Internetu. Důvodů pro takové jednání je mnoho, hlavně to, že lékaři jsou často přetížení, nemají na pacienty příliš času a často ani nejsou vedeni k tomu, s pacienty či jejich rodiči komunikovat. Na druhou stranu, např. rodiče dítěte, u kterého, se zjistilo závažné (třeba doživotní chronické onemocnění), není k racionální komunikaci často ze začátku ani vhodný partner a lékařům nevěří.

Proto hledat v této chvíli informace na Internetu je zcela běžné a dalo by se očekávat, že se dají najít zasvěcené a solidní informace. Bohužel, opak je pravdou. Vzhledem k tomu, že na Internetu může publikovat kdokoliv cokoliv [1], je plný i informací, které se pouze vydávají za zdravotnické. Pro běžného uživatele Internetu ovšem může být problém rozlišit jejich kvalitu. Typickým příkladem situace v ČR je www.doktorka.cz a www.abecedazdravi.cz. Jak Doktorka tak Abeceda zdraví mají obrovskou návštěvnost. Např. Abeceda zdraví má na top listu [1], 5. největší návštěvnost v kategorii zdraví, průměr návštěv je nad 8000 denně. U Doktorky nejsou tyto údaje známy, ale zřejmě jde o ještě vyšší číslo. Doktorka sice patří lékařce, ale ve skutečnosti jde o informace, které

nejdou nijak zaručené, často z oblasti alternativní medicíny, příspěvky čtenářů jsou anonymní, a jako podobné jiné stránky tohoto druhu navštěvují je často lidé duševně nemocní, kteří tyto stránky plní svými zmatenými výlevy. Je ale pravdou, že na některých tématech (např. revmatoidní artritida) existuje více méně stálé osazenstvo, hlavně ženy, které tyto stránky využívají na popovídání, a tím si ve své nemoci uleví. Počet příspěvků na tomto fóru (revmatoidní artritida) je např. k 15.11.2010 neuvěřitelných 8579.

Abeceda zdraví má několik poraden, ale radí zde např. léčitel, homeopata apod. Celá situace podobných stránek je velmi problematická, za rady nikdo neručí, ale pacienti stránky o zdraví obecně postrádají a vyhledávají, snaží se zde informace najít.

Dalším pozoruhodným projektem z této oblasti jsou stránky Pro zdraví (www.prozdravi.cz). Jde o stránky, jejichž hlavním cílem je propagovat „přírodní produkty pro zdraví“. Stejně jako na výše uvedených webech, stránky obsahují informace o nemocech, kde hlavním cílem je doporučení některého z prodávaných výrobků.

Dá se říci, že situace v oblasti reálných informací pro nemocné je skutečně špatná. Některé nemocnice určité informace na svých stránkách mají, někdy mají informace soukromí lékaři. Samozřejmě vytvoření a další rozvoj takových stránek je proces náročný jak finančně, tak i odborně, vzhledem k nutné kvalitaci autorů. Je nutné, aby autor stránek dovedl komunikovat s odbornou (lékařskou) obcí, ale zároveň aby dovedl odhadnout, pro jak kvalifikovaného čtenáře stránky tvoří. Některá zdravotní zařízení (soukromá) jdou naopak druhou cestou, takže pacient může shlédnout operaci v reálném provedení. Některé podobné stránky vyžadují pro vstup přihlášení vyplnění řady údajů. Cestou se zdají být stránky, které jsou sice volně přístupné, ale jejich obsah koriguje lékař.

Dobrým příkladem jsou stránky www.diadeti.cz, kde se scházejí zejména nemocní s DM1 a rodiče takto nemocných dětí, a kde radí či rady dalších koriguje lékařka. Vzhledem k tomu, že diabetes mellitus 1 je onemocnění chronické, se stále vyšším výskytem (některé statistiky uvádějí v ČR až 5 nových případů týdně), je počet pacientů s touto nemocí v populaci významný a stále roste. Zejména u této nemoci nesmírně záleží na trvalém monitoringu pomocí glukometrů a zároveň tomu odpovídajících úpravách dávek jídla a inzulínu. Dříve, dokud nebyly domácí glukometry, byla samozřejmě péče o diabetiky mnohem horší, včetně rychlého nástupu komplikací, ale pravdou je, že dnešní možnost měření zase pečující rodiče často velmi stresuje, pokud vidí výkyvy glykemie. Proto zejména rodiče nových pacientů podobné weby vyhledávají. Navíc mezi návštěvníky www.diadeti.cz je několik diabetiků mediků, kteří pomáhají dohlížející lékařce s odpovídáním dotazů. Komunita kolem tohoto webu (někteří návštěvníci se i osobně znají z diatáborů či edukací)

je natolik silná, že i občasné návštěvy podvodníků, kteří nabízejí prostředky, po kterých se DM1 vyléčí za měsíc či týden, bez problémů zvládnou.

Problémem je, kdo má podobné stránky provozovat, kdo má platit jejich vývoj a rozvoj, kdo má příslušného lékaře platit. Podobná činnost by se zřejmě dala očekávat od pojišťoven nebo různých dobrovolných sdružení pacientů, která by dovedla na podobné akce např. čerpat granty.

Závěr

Přes všechny otázky a problémy se zdá potřebné podobné stránky provozovat, protože pacienti je potřebují a jinak je nahrazují stránky různých šarlatánů. V oblasti využití Internetu ve zdravotnictví by se na podobné stránky nemělo zapomínat a měla by existovat určitá možnost důvěryhodnost podobných stránek ohodnotit.

Literatura

- [1] Brechlerová D, Autorská a další práva a internet, , In Sborník MEFANET 2008,
http://www.mefanet.cz/res/file/mefanet2008/prispevky/26_brechlerova.pdf
- [2] <http://www.toplist.cz/zdravi> (17.10.2010)